Deák Ferenc István

Ajánló

Ábránd-Ágynemű KFT. és jogelődjének 50 éves története, 1955-2005. Szerk. Vojtovics Gábor. Sátoraljaújhely. Ábránd-Ágynemű Kft. 2004. 98 oldal. Ár nélkül.

A magyar büntetés-végrehajtási intézetek és gazdasági társaságok történetét feldolgozó kiadványok száma örvendetesen megnőtt az elmúlt években. Tény, hogy több intézet és gazdasági társaság megalakulásának jubileumát ünnepelte a közelmúltban, közéjük tartozik az Ábránd-Ágynemű Kft. is.

Dr. Matiz János ügyvezető igazgató bevezetőjét követően a kötet tartalma nyolc fejezetre oszlik. Az első fejezet a hazai börtönügy, s ezen belül a fogvatartottak foglalkoztatásának rövid történetét foglalja magába. A második anyagrész a Sátoraljaújhelyi Fehérneműgyár tevékenységét 1955-től 1994-ig tekinti át. Külön fejezet szól a Fehérneműgyár 1993-1994-ben bekövetkezett átalakulásáról, kft-vé válásáról. Ezt követően a gazdasági társaság tíz éves munkájáról olvashatunk. Az Ábránd-Ágynemű Kft. jelenlegi helyzetét bemutató fejezet a termelési tevékenységeket állítja középpontba (mint ismeretes: a kft. ma már nemcsak fehérnemű-, hanem cipővarrással is foglalkozik), de kitér a hazai textiliparban bekövetkezett kedvezőtlen változásokra is. Egy rövid nemzetközi kitekintést tartalmazó, illetve egy a múltat és a jelent képekben megjelenítő anyagrészt követően a könyv utolsó fejezete a gazdasági társaságnál, illetve jogelődjénél dolgozók névsorát teszi közzé.

A színes képekkel és grafikonokkal illusztrált kiadvány sokoldalúan mutatja be a Sátoraljaújhelyen folyó fogvatartotti munkáltatás, foglalkoztatás történetét, s ezen keresztül a magyar büntetés-végrehajtás elmúlt ötven évének egy fontos szeletét.

Györgyi Kálmán ünnepi kötet. Györgyi Kálmán 65. születésnapjára. Szerk. Gellér Balázs. Bp. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. 2004. 639 oldal. (Bibliotheca Iuridica. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának tudományos kiadványai. Libri Amicorum 11.) 4725 Ft.

Györgyi Kálmán jogászi pályája során e hivatás minden jelentősebb területén tevékenykedett, kiemelkedő tisztségeket töltött és tölt be. AZ ELTE Állam- és Jogtudományi Karának dékán-helyettese, majd dékánja volt, tíz éven át a Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészeként dolgozott, jelenleg pedig az Igazságügyi Minisztérium miniszteri biztosaként az új Btk. kodifikációját vezeti. Mindez idő alatt egyetemi oktatóként a hallgatók ezreivel ismertette és szeretette meg a büntetőjogot.

A könyvben nemcsak a tanítványok, hanem a büntető jogtudomány és gyakorlat legnevesebb képviselői tisztelegnek a II. világháború utáni magyar büntetőjog egyik legkiemelkedőbb tagja előtt. A kötet, amely Györgyi Kálmán publikációinak kivonatos jegyzékét is közli, harmincnégy tanulmányt tartalmaz a szerzők ábécé szerinti sorrendjében. Ezek közül – vállalva a szakbarbarizmus vádját – csak azokra térünk ki, amelyek leginkább kötődnek a börtönügyhöz.

Bár nem szorosan büntetés-végrehajtási vonatkozású, témájánál – a kábítószer-elleni közdelem az Európai Unióban – fogva mégis szakmánk elsődleges látókörébe tartozik Lévay Miklós tanulmánya. Lőrincz József dolgozata a „Büntetőpolitika és a büntetés-végrehajtás konzekvenciái az ezredfordulón" címet viseli. A szerző először a 90-es évek büntetőpolitikai irányait és azok hatását a büntetés-végrehajtásra elemzi, majd az egyes országok, országcsoportok büntetés-végrehajtását jellemzi, végül összegző megállapításokat tesz. Vókó György tanulmánya a büntető határozatok teljesülésével kapcsolatos időszerű kérdéseket tekinti át. A hazai helyzetet elemző írás számos nemzetközi utalást tartalmaz.

Lyons, Lewis: A büntetés története. Bp. Magyar Könyvklub. 2005. 192 oldal. 3990 Ft.

Egyes történeti források szerint a büntetés egyidős az emberi társadalommal. Az viszont, hogy az egyes korokban mi számított bűnnek, s hogy milyen büntetést róttak ki az elkövetőre, rendkívül változatos képet mutat.

A könyv két fő részből áll. Az első négy fejezet történelmi nézőpontból tekinti át a büntetés fontosabb elméleti és gyakorlati irányvonalait úgy, ahogyan azt az első európai, közel-keleti és ázsiai civilizációk megalapozták, és amelyek a modernkori törvénykezés és büntetés fundamentumát képezik. Az utóbbi négy fejezet a négy legfontosabb büntetési módot tárgyalja: a bebörtönzést, a testi fenyítést, a halálbüntetést és a kínzást, mely utóbbi egykor fontos részét képezte a bírósági eljárásnak, illetve amelyet még napjainkban is – jóllehet kevésbé látható módon – eszközként használnak szerte a világon.

A kötet tehát korántsem a börtönbüntetés kialakulását és történetét állítja középpontba, de például teret szentel a büntetés szemléletét gyökerestül átalakító nagy egyéniségek – Cesare Beccaria, Jeremy Bentham és Michel Foucault – munkásságának is. Kitér napjaink börtönrendszereinek ismertetésére, főként az Amerikai Egyesült Államokéra, továbbá az alternatív büntetések világszerte tapasztalható térnyerésére.

A kiadvány elsősorban a ma különösnek és kegyetlennek tartott büntetési módszerek – a pellengértől a villamosszékig – bemutatására törekszik, így az érdeklődök széles táborára számíthat. A reprezentatív kiállítású kézikönyv ugyanakkor – elsősorban kiváló képanya révén – rendkívül sok információt tartalmaz.

Nagy Ferenc: Tanulmányok a Btk. általános részének kodifikációjához. Bp. HVG-ORAC. 2005. 382 oldal. 4725 Ft.

Az anyagi büntetőjogi reformhoz kapcsolódó, a közelmúltban – főként a Büntetőjogi Kodifikáció című folyóiratban – megjelent és néhány új tanulmányát adta közre ebben a kötetben Nagy Ferenc, a neves szegedi jogászprofesszor.

A négy fő részre tagolt tanulmánygyűjteményben a szerző áttekinti az elmúlt tíz év büntetőjogi kodifikációjának alakulását, a bűncselekménytani témák közül a bűncselekmény törvényi fogalmát, a bűncselekmények súlyosságuk szerinti felosztását, a büntethetőségi akadályokat, a jogos védelem, a bűnszövetkezet, a végszükség és a vegyes bű-

nösségü bűncselekmények büntetőjogi megítélésének kérdéseit. A könyv harmadik és negyedik része szankciótani tanulmányokat tartalmaz az életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetésről, a büntetés-végrehajtás részbeni felfüggesztéséről, a veszélyes visszaesők biztonsági őrzéséről, a közérdekű munkáról, a vagyonelkobzásról és több büntetés-végrehajtási kérdésről.

Nagy Ferenc az egyes témákat, jogintézményeket jog-összehasonlító nézőpontból tárgyalja, amelyben az európai uniós kitekintés mindig szerepel, ugyanakkor a gyakorlati jogalkalmazás kérdései is nagy súllyal jelennek meg a kötetben.

A korszerű, az anyagi büntetőjog legújabb trendjeit és gyakorlatát bemutató kiadvány nemcsak a gyakorló jogászok érdeklődésére számíthat, hanem részletes elemzéseivel, közérthető stílusával a joghallgatók számára is nagyban megkönnyítheti a büntetőjog általános részének elsajátítását.

Tanulmányok I. (Összeáll. és szerk. Kalmár Tibor, Kocsis Mihály). Bp. Biztonságos Magyarországért.Közalapítvány. 2005. 360 oldal. (BMK kiskönyvtár 1.) Ár nélkül.

A Biztonságos Magyarországért Közalapítvány úgy döntött, hogy az alapítvány tudományos pályázataira beérkezett anyagok közül a legjobbakat, legsikerültebbeket könyvsorozatban teszi közzé.

A Dr. Hegedűs András BM bűnmegelőzési főcsoportfőnök előszavával megjelent első kötet kilenc tanulmányt tartalmaz, amelyek a legváltozatosabb témákban íródtak. Bombolya Gyula dolgozata a regionális bűnmegelőzési társulások létrehozásának feltételeivel foglalkozik. A Börzsönyiné Kiricsi Szilvia, Bíró Zoltán szerzőpáros tanulmánya azt vizsgálja, hogy Vas megye objektív biztonsága (bűnügyi helyzete) és a lakosság szubjektív biztonsága hogyan alakult az Európai Unióhoz történő csatlakozás hatására. Cserép Attila dolgozata a pécsi közösségi rendőrség megvalósításának lehetőségeit tárgyalja. Francsics Ottó írása a Heves városban és vonzáskörzetében létrejött bűnmegelőzési összefogás eredményeit teszi közzé. Jármy Tibor tanulmánya a Zempléni Közösségi Bűnmegelőzési Program tapasztalatait elemzi. Kuti Erika írása a Kiskörösön és környékén megvalósuló bűnmegelőzés lehetőségeit vizsgálja át a családon belüli erőszak tükrében. Nádasiné Nemesi Erzsébet dolgozata a gyermek- és ifjúságvédelem, illetve a bűnmegelőzés kapcsolatrendszerét tekinti át. Pásztor Miklósné tanulmánya az áldozatvédelmet állítja középpontba. Végül Pődör Andrea írása a térinformatikai rendszerek bűnmegelőzési szerepét húzza alá.

Összegzésként elmondható, hogy a kötet figyelemre méltó tudományos elemzéseket tartalmaz a bűnmegelőzés számos terepével kapcsolatosan.

Tanulmányok II. (Összeáll. és szerk. Kalmár Tibor, Kocsis Mihály). Bp. Biztonságos Magyarországért Közalapítvány. 2005. 516 oldal. (BMK kiskönyvtár 2.) Ár nélkül.

Mint ismeretes: a 2003-ban a Parlament által elfogadott hazai Bűnmegelőzési Stratégia számos állami és civil szervezet – így a büntetés-végrehajtás – tevékenységét is jelentősen befolyásolja.

A BMK kiskönyvtár sorozat második kötete hét, többségükben viszonylag nagy terjedelmű tanulmányt közöl. Bíró Gyula a Debreceni Egyetemi Polgárőrség megalakulásáról, a bűnmegelőzésben betöltött szerepéről, feladatairól ír. Borai Ákos a prostitúció hazai szabályozását vizsgálja a bűnmegelőzés aspektusából. Dános Valér arra keresi a választ, hogy a települési önkormányzatok és a civil szervezetek milyen szerepet tölthetnek be a helyi közbiztonság megteremtésében. Pásztor Miklósné a gyermek- és serdülőkori eltűnésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elemzi. Rosta Andrea témája a fiatalkori bűnözés megelőzése. (A tanulmány alapjául szolgáló kriminálszociológiai vizsgálat a fiatalkorú bűnismétlők körében Tökölön és Szirmabesenyőn készült.) Tamáska Máté az urbanizáció és a bűnözés kapcsolatát tárgyalja Szegeden végzett összehasonlító kutatásai alapján. Tóth Erika és szerzőtársai (Battonyai Boglárka és Csonka Dániel) – a pártfogó felügyelet tevékenységére fókuszálva – a civil és állami szervezetek együttműködésének lehetőségeit elemzik. A szerzők szerint javasolt változtatásaik nem igényelnének jelentős költséget, a humán erőforrás teljesítménybeli növekedése mégis nagyfokú produktivitást biztosítana.

A BMK kiskönyvtár sorozat első két kötete azt bizonyítja, hogy a Biztonságos Magyarországért Közalapítvány Kuratóriuma által kiírt pályázatok sikeresek voltak, lehetővé tették, hogy egy jelentős szellemi potenciál halmozódjék fel a bűnmegelőzés témakörében.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)